

การพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Development of Happiness in Learning

among Graduate Students in Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

ปทุมพร เปี้ยถนอม^{1*} และ สอาดลักษณ์ จงคล้ายกลาง²Patumphorn Piatanom^{1*} and Saardlak Chongkhlaiklang²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ ตัวอย่างวิจัยเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 217 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย และดัชนี PNI_{modified} ระยะที่ 2 การพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยอิงประสบการณ์ผู้ใช้จากการสัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 4 คน และอาจารย์ จำนวน 5 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ด้านความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ความพึงพอใจต่อตนเอง ความพร้อมในการเรียนรู้ และความพึงพอใจในการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. การพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบด้วย 1) ห้องเรียนแห่งความสุข 2) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) การออกแบบวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 5) การมีจิตวิญญาณความเป็นครู

คำสำคัญ: ความสุขในการเรียนรู้ การพัฒนาความสุข การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Lecturer in Department of Educational Administration and Higher Education, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

Email: patumphorn@rumail.ru.ac.th

² สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา

Office of the Education Council

* Corresponding Author

Abstract

The objectives of this study were to analyze and develop happiness in learning among graduate students in the Faculty of Education, Ramkhamhaeng University (EDU-RU). The research was divided into phases. The first phase was to analyze the need for happiness in learning. In this phase, the survey research was conducted. The samples were 217 graduate students selected by multi-stage random sampling. The data were analyzed by the PNI_{modified} index. The second phase was the development of happiness in learning created based on the information gained from the experiences of the four students and five graduate-level lecturers. The findings of the study were summarized as follows:

1. The graduate students showed a high level respectively. The most crucial needs were satisfaction with a learning environment, followed by enthusiasm to learn, self-satisfaction, readiness to learn, and learning satisfaction.
2. The development of happiness consists of happiness in classroom, cooperative among students, the use of technology, teaching pedagogies, and spirituality.

Keywords: learning happiness, happiness development, user research

บทนำ

มนุษย์ต้องการมีความสุขในชีวิตและต้องการที่จะรัก ความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์มองหาบางสิ่งบางอย่างที่ดีในชีวิต มีคำถามที่ว่าอะไรเป็นสิ่งที่มนุษย์ให้ความสำคัญที่สุดในชีวิต คำตอบหนึ่งที่ได้รับคือความสุข ความสลับซับซ้อนที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้มนุษย์มีทั้งความสุขและไม่มีความสุขปะปนกันไป มนุษย์อาจมีความสุขในการทำงาน แต่ไม่มีความสุขในชีวิตครอบครัว หรือบุคคลที่มีความเก่งด้านวิชาการ อาจจะมีความสุขที่ร่ำเรียนในการเรียนเพื่อให้เกรดหรือคะแนนอยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจจะไม่มีความสุขในขณะที่เรียน

ความสุขเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ตลอดระยะเวลาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (Ionescu-Felega, Ionescu and Stoica, 2022) ความสุขเป็นสื่อกลางระหว่างความพึงพอใจในงานและประสิทธิภาพของการทำงาน (Bungun et al, 2021) อีกทั้งสภาวะทางสุขภาพ ทรัพย์สินเงินทอง ชื่อเสียง เพื่อน ความเป็นอิสระ จากความวิตกกังวลและความกลัว รวมไปถึงความยากจน ความเจ็บป่วย ทำให้เกิดความพยายามที่จะเรียกหาความสุขให้เกิดขึ้นกับตนเอง แต่คำตอบที่ได้คือ การมีทรัพย์สินเงินทองมากขึ้นจะทำให้ความจนลดน้อยลง แต่การมีทรัพย์สินเงินทองไม่ได้ทำให้มีความสุขมากขึ้น เพราะทรัพย์สินเงินทองไม่ใช่ทุกสิ่งทุกอย่างของชีวิต เป็นแค่ความพึงพอใจในการใช้เพื่อลดความกังวลเกี่ยวกับภาระหนี้สิน จ่ายค่าประกันชีวิต และจ่ายค่าใช้จ่ายภายในบ้าน เท่านั้นที่เพียงพอสำหรับการมีความสุข แต่ในทางตรงกันข้าม สถานศึกษาซึ่งเป็นสถานที่แห่งการเริ่มต้นการเรียนรู้โดยผ่านห้องเรียน ได้สร้างแนวคิดเกี่ยวกับความสุขว่า ความสุขคือความสำเร็จทางการเงิน การ

พยายามสร้างให้ผู้เรียนต้องเรียนเพื่อให้ได้อาชีพที่มีค่าตอบแทนสูง เพื่อลดความยากจนในสังคม (Noddings, 2003) ซึ่งการศึกษาไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวของสังคมได้ทั้งหมด ยิ่งไปกว่านั้นการที่สังคมยอมรับแนวคิดดังกล่าวและพยายามค้นหาความสุขในความหมายของความสำเร็จด้านการเงิน ที่หมายถึงการมีเงินมาก ๆ จะทำให้มีความสุข ซึ่งหากเป็นสังคมคุณภาพควรสร้างให้ประชาชนหรือผู้เรียนมั่นใจว่าความสุขไม่ได้เกิดจากปัจจัยภายนอก (Objective) ในทางกลับกันระบบการศึกษาควรกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาความสุขที่เกิดขึ้นภายในตนเอง (Subjective) ธรรมชาติของการศึกษาจะช่วยให้คุณได้พัฒนาตนเอง เข้าใจตนเอง และมีความพอใจในอาชีพ คุณลักษณะดังกล่าวจะทำให้บุคคลเกิดความภูมิใจในตนเอง และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Noddings, 2003) ทำให้มีความท้าทายว่า “เราจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสังคมอย่างไร เพื่อให้เกิดความสุขแท้จริง เป็นความสุขที่เกิดจากตนเอง” จึงเป็นจุดเริ่มต้นของคำถามที่ว่าแล้วการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อ นำผู้เรียนไปสู่ความสุขในการเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบไปด้วย หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 11 หลักสูตร จัดการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาบัณฑิตเพื่อเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรองความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง (Committee Announcement on Educational Standards: Criteria for Graduate-level Curriculum Standards B.E.2022, 2023) และสอดคล้องปรัชญาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวคือ เรียนรู้ตลอดชีวิต ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน ดังนั้นหากผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษามีความสุขในการเรียนรู้ จะยังเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำศักยภาพที่มีอยู่มาพัฒนาและเสริมเพิ่มตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพอย่างที่เราควรจะเป็น ความสุขในการเรียนรู้จึงเป็นความรู้สึกที่นำมาซึ่งความพึงพอใจ ความสนใจใคร่รู้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษาที่จะสามารถแสวงหาความรู้ มุมมองที่หลากหลายและแตกต่างเพื่อนำไปพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของตนเอง ในลักษณะเดียวกันหากผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้จะก่อให้เกิดคุณภาพแห่งตนที่ได้มาจากการเรียนรู้นั้น ๆ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษาเป็นความรู้สึกภายในของผู้เรียนที่สามารถสร้างความเข้าใจตนเอง ผู้อื่น เชื่อมโยงตนเองเข้ากับการเรียนรู้ ผู้อื่น และสังคม ความสุขในการเรียนรู้จะเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ครอบคลุมไปถึงสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ การให้บริการช่วยเหลือ การเรียนรู้ การเรียนร่วม ความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ความพึงพอใจต่อ

ตนเอง ความภูมิใจในตนเอง การพัฒนาทักษะในการสืบค้นความรู้ใหม่ การปรับตัวกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และพื้นฐานของตนเองเพื่อพร้อมที่จะรับการเรียนรู้ระดับบัณฑิตศึกษา (Laosum (2023), Piatanom et al. (2023), Helliwell, Layard, Sachs and Neve (2020), Nodding (2003))

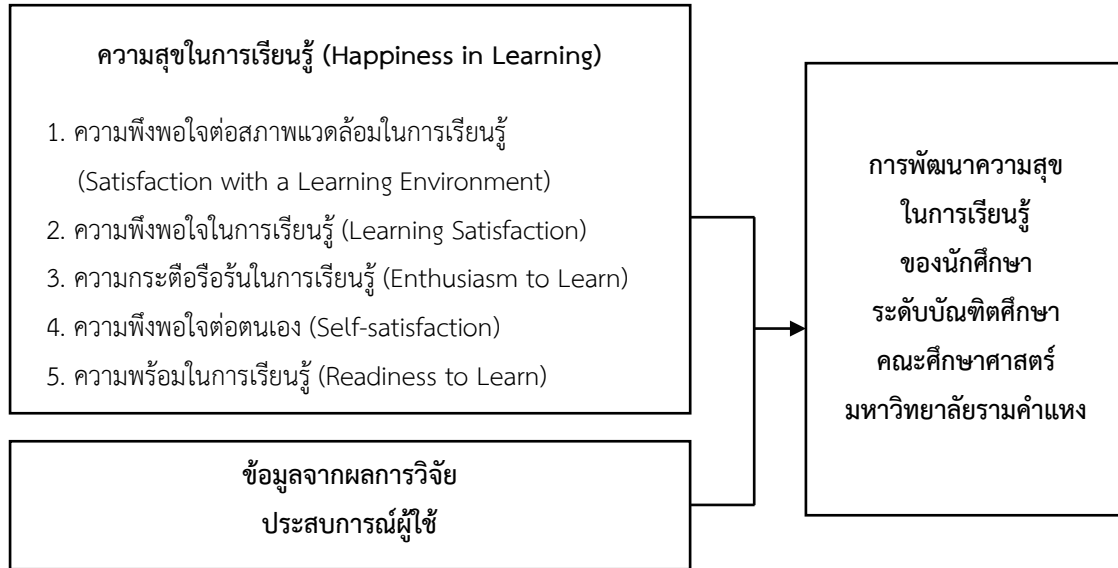
ความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปัจจุบันจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2565 พบว่า ผลการประเมินในภาพรวม เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับคุณภาพดีและดีมาก จุดเด่นคือหลักสูตรมีการจัดการหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีการปรับปรุงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและสำเร็จการศึกษาได้ตามแผนการจัดการศึกษา แต่จุดที่ควรพัฒนาคือ ควรมีการวางแผนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษาให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น สำรวจความต้องการผู้เรียนในประเด็นต่างๆ การจัดหาแหล่งสารสนเทศและฐานข้อมูลออนไลน์ หนังสือวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตัวอย่างแนวทางการเขียนอ้างอิง การดำเนินกิจกรรมทั้งในลักษณะออนไลน์และในห้องเรียน การประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและนำผลการดำเนินการวางแผนตามวงจรคุณภาพ รวมทั้งการวางแผนจัดโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอย่างชัดเจน นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนรู้ปกติ (Ramkhamhaeng University, 2022)

จากความนำและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้นกระทบต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2565 ปรัชญาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และจุดที่ควรพัฒนาจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2565 ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อนำผลวิจัยที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ (Happiness in Learning) โดยการสังเคราะห์แนวคิดของ Laosum, T. (2023), Piatanom, P., et al. (2023), Helliwell, J. F., Layard, R., Sachs, J., and Neve, J. E. D. (2020), and Nodding, N. (2003) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Satisfaction with a Learning Environment) 2) ความพึงพอใจในการเรียนรู้

(Learning Satisfaction) 3) ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Enthusiasm to Learn) 4) ความพึงพอใจต่อตนเอง (Self-satisfaction) และ 5) ความพร้อมในการเรียนรู้ (Readiness to Learn) รายละเอียดดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำถามวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นอย่างไร
2. การพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในระยะนี้เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รายละเอียดดังนี้

วิธีวิจัย ใช้การวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรและตัวอย่างวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 484 คน จากจำนวนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาฯ ทั้งหมด 11 หลักสูตร ตัวอย่างวิจัยคือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2566 ได้มาจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen et al. (2018) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ตัวอย่างวิจัย จำนวน 217 คน ผู้วิจัยใช้การสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 หน่วยการสุ่ม คือ หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 11 หลักสูตร โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ขั้นที่ 2 หน่วยการสุ่ม คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยสุ่มนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แต่ละหลักสูตรที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 ตามสัดส่วนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ตัวอย่างวิจัยเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 217 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยในระยนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่สอง แบบสอบถามเพื่อวัดตัวแปรวิจัย 5 ตัวแปร ได้แก่ ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ความพึงพอใจในการเรียนรู้ ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ความพึงพอใจต่อตนเอง และความพร้อมในการเรียนรู้

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา และมีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาและการวัดผลทางการศึกษา จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องชัดเจนของภาษา โดยใช้ดัชนี IOC (Item Objective Congruence) ที่มีเกณฑ์การพิจารณาค่า IOC มากกว่า 0.5 ผลการตรวจสอบ พบว่า ค่า IOC ของเครื่องมืออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ทุกตัวแปร

2) การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยวิจัยปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ไม่ใช่ตัวอย่างวิจัย จำนวน 30 คน ตรวจสอบความเที่ยง โดยการคำนวณตามสูตร KR-20 และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลการวิเคราะห์ความเที่ยง พบว่า มีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .975

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวอย่างวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กำหนด

เกณฑ์การแปลความหมาย (Srisa-ard, 2017) ดังนี้ 1.00-1.49 อยู่ระดับน้อยที่สุด 1.50-2.49 อยู่ระดับน้อย 2.50-3.49 อยู่ระดับปานกลาง 3.50-4.49 อยู่ระดับมาก และ 4.50-5.00 อยู่ระดับมากที่สุด

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 1 ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยประเมินความแตกต่างสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่ควรจะเป็น แล้วเรียงลำดับของผลต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ดัชนี $PNI_{modified}$ (Wongwanit, 2019)

$$PNI_{modified} = (I-D)/D$$

โดย I (Importance) หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด (สภาพที่ควรจะเป็น)

D (Degree of Success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

ในการวิจัยนี้ กำหนดให้ระดับที่คาดหวังมีค่าเท่ากับ 5 ในทุกรายการ การพิจารณาความต้องการจำเป็น จะพิจารณาจากดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในระยะนี้เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ข้อ 2 เพื่อพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยอิงผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้ใช้และการประเมินความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 มาใช้ออกแบบการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รายละเอียดดังนี้

การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้

ในการกำหนดหลักการออกแบบเพื่อให้ตอบสนองความต้องการและนำไปสู่การแก้ปัญหาจากการปฏิบัติได้จริง ผู้วิจัยจึงใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ (User Research: UX Research) เป็นประสบการณ์ของนักศึกษาและอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้เข้าใจและเข้าถึงความรู้สึกของผู้เรียนและผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ตัวอย่างวิจัย

ตัวอย่างวิจัยเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มเดียวกับตัวอย่างวิจัยที่ได้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 คน และอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 5 คน รวมจำนวน 9 คน ที่ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้แนวคิด ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขอบข่ายข้อมูลที่จัดเก็บ

ในขั้นนี้เป็นการใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ ได้แก่ การออกแบบห้องเรียน กระบวนการ

เรียนรู้ วิธีการสอน เทคโนโลยีสารสนเทศ ควรเป็นแบบไหน อย่างไร และผู้สอนควรมีบทบาทอย่างไรเพื่อการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว โดยผู้วิจัยติดต่อนัดหมาย และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลล่วงหน้า เพื่อความสะดวกในการให้ข้อมูล ในช่วงกลางเดือนมกราคม 2567 ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30-40 นาที/ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการลดทอนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจัดหมวดหมู่ และตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับเพื่อจับประเด็นและสรุปข้อมูลตามแบบที่ผู้วิจัยออกแบบเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า พบว่า ด้านความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด (0.71) รองลงมา คือ ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (0.69) ความพึงพอใจต่อตนเอง (0.47) ความพร้อมในการเรียนรู้ (0.46) และความพึงพอใจในการเรียนรู้ (0.45) รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ความสุขในการเรียนรู้	D			I			ค่า $PNI_{modified}$	ลำดับ
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล		
1. ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้	4.25	0.90	มาก	4.28	0.85	มาก	0.71	1
2. ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.34	0.86	มาก	4.37	0.81	มาก	0.69	2
3. ความพึงพอใจต่อตนเอง	4.30	0.92	มาก	4.32	0.89	มาก	0.47	3
4. ความพร้อมในการเรียนรู้	4.39	0.86	มาก	4.41	0.82	มาก	0.46	4
5. ความพึงพอใจในการเรียนรู้	4.41	0.86	มาก	4.43	0.80	มาก	0.45	5
ภาพรวม	4.34	0.88	มาก	4.37	0.84	มาก	0.46	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้สรุปว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความสุขในการเรียนรู้ด้านความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ความพึงพอใจต่อตนเอง ความพร้อมในการเรียนรู้ และความพึงพอใจในการเรียนรู้ อยู่เพียงระดับมาก ทุกด้าน

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการวิจัยในส่วนนี้ เป็นการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และ 2) ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ตัวอย่างวิจัยเป็นการวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ จำนวน 9 คน รายละเอียดดังภาพ 2

ภาพ 2 การพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จากภาพ 2 การพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบด้วย ห้องเรียนแห่งความสุข (Happiness in Classroom) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ (Cooperative among Students) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (The use of Technology) การออกแบบวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Teaching Pedagogies) และการมีจิตวิญญาณความเป็นครู (Teacher Spirituality) รายละเอียดดังนี้

1. ห้องเรียนแห่งความสุข (Happiness in Classroom) คือ ความสุขในห้องเรียนที่ไม่สิ้นสุดเป็นความสมดุลระหว่างความต้องการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้รอดกับความต้องการที่เป็นความปรารถนา ผู้เรียนจะทำในสิ่งที่ปรารถนา และผู้สอนจะหาวิธีที่ถูกต้องให้ผู้เรียนได้เห็น เป็นตัวอย่างที่ดีและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง รวมทั้งการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ห้องเรียนแห่งความสุขเป็นการช่วยสร้างให้ผู้เรียนมีความปรารถนาอยู่บนความต้องการที่แท้จริง บรรยากาศในห้องเรียน สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนสามารถสะท้อนให้เห็นบรรยากาศแห่งความสุขที่ปราศจากความทุกข์ เป็นโอกาสที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจในการเรียนรู้ กระตือรือร้น และเกิดการเรียนรู้จากภายในตัวของผู้เรียน พร้อมทั้งเรียนรู้อย่างมีความสุขเพื่อเชื่อมโยงความรู้จากห้องเรียนไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของตนเองเต็มตามศักยภาพที่ควรเป็น

2. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ (Cooperative among Students) คือ การนำผู้เรียนมาช่วยกันในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ เน้นความร่วมมือและการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางสังคม การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เป็นการสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เน้นการแบ่งปันความรับผิดชอบ การแก้ปัญหา การสร้างความเข้าใจร่วมกันในกลุ่ม การทำโครงการวิจัยร่วมกัน การแก้ปัญหาทางวิชาการ การสร้างความรู้ และทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการทำงานในสาขาวิชา และการตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษา

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (The use of Technology) คือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อส่งเสริมความสุขและประสิทธิภาพในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล ทรัพยากรการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว การทำวิจัย การเรียนการสอน แพลตฟอร์มการเรียนการสอนที่สามารถปรับได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้และการใช้ การสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้

4. การออกแบบวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Teaching Pedagogies) คือ การที่ผู้สอนออกแบบการสอนทั้งแบบเป็นทางการ มีรูปแบบการสอนที่เป็นขั้นตอน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนเกิดความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และการสอนอย่างไม่เป็นทางการ คือการสอนผ่านการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน การออกแบบวิธีการสอนที่ไม่ใช่การเปลี่ยนความคิดของผู้เรียน แต่ออกแบบให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง คนรอบข้าง และสังคม และการเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมเปลี่ยนผ่านได้อย่างมีความสุขโดยใช้ชีวิตบนพื้นฐานของความรักในถิ่นฐาน การห่วงใยสิ่งแวดล้อม และเกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมรอบข้างให้สามารถใช้ชีวิตบนพื้นฐานของความรักในถิ่นฐานของตนเองได้

5. การมีจิตวิญญาณความเป็นครู (Teacher Spirituality) คือ ความมั่งคั่งทางจิตวิญญาณและจิตใจของผู้สอนที่ส่งต่อผู้เรียนโดยการสัมผัสประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับบุคคล หรือสิ่งต่าง ๆ รอบตัวด้วยตัวของนักเรียนเอง การที่ผู้สอนเป็นต้นแบบของผู้ที่มีจิตใจ/จิตวิญญาณของการให้อย่างแท้จริง เป็นการส่งความสุขและความมั่นคงทางจิตใจต่อผู้เรียนที่จะได้รับและส่งผ่านความรู้สึกเอื้ออาทรที่มีต่อกัน รวมไปถึงเมื่อผู้สอนมีความสุข รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ก็จะทำให้บุคคลที่อยู่ใกล้หรือผู้เรียนมีความสุขทั้งการเรียนรู้และชีวิตของตนเองตามไปด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยนี้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายทั้งสิ้น 2 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รายละเอียดดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความต้องการจำเป็นของความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพึงพอใจสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก แต่น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับความสุขในการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านข้างต้น ซึ่งอาจเป็นเพราะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับหลักสูตร คณะ หรือมหาวิทยาลัย ควรให้การตระหนักเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้งทางด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ การบริการให้คำปรึกษาแนะนำของหน่วยงานต่าง ๆ และการบริการทางด้านการศึกษาที่ช่วยในการเรียนของผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา หากพิจารณาอย่างรอบด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ดีจะสามารถพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษาให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เป็นการให้แรงเสริมกับผู้เรียนให้พร้อมรับความรู้นำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง สอดรับกับทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศที่ต้องการกำลังทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเป็นกำลังในการขับเคลื่อนประเทศให้เท่าทันและนำการเปลี่ยนแปลงของพลโลกต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ Helliwell, Layard, Sachs and Neve (2020) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นกุญแจนำไปสู่ความสุขของมนุษย์ ความสุขนั้นเกิดขึ้นได้จากสภาพแวดล้อมบรรยากาศ หรือสังคม ที่สามารถสร้างหรือเป็นเงื่อนไขให้มนุษย์รู้สึกมีความสุขและพึงพอใจในชีวิตทั้งระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้นการให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางวิชาการและวิชาชีพ สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของความสุขในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Clap (2020) ที่กล่าวว่า การมีสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เงียบสงบและมีความสุขเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับผู้เรียนและผู้สอน สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เป็นพื้นฐานของความสุขในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Laosum (2023) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยเปิด ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เป็นหนึ่งในหกตัวชี้วัดที่สำคัญเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยเปิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Joseph (2019) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงบวกที่มีความสุขสำหรับครูปฐมวัย: การสร้างความมั่นใจเพื่อส่งเสริมความผาสุกในชีวิต ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษาหรือสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เชิงบวกส่งผลต่อความรู้สึกเชิงบวกต่อการเรียนรู้ สามารถเปลี่ยนทัศนคติและสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้เรียนที่อาจขาดความมั่นใจในตนเองได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jamebozorg, Jafarkhai and Salimi (2017) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การมีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความสุข สามารถเสริมสร้างสุขภาพจิตของผู้เรียนได้ การออกแบบสภาพแวดล้อมที่มีความสุขเป็นการทำให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นในการเรียนรู้

2. การพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบด้วย 1) ห้องเรียนแห่งความสุข (Happiness in Classroom) ห้องเรียนที่เป็นความสมดุลของผู้เรียนที่จะทำในสิ่งที่ปรารถนาและผู้สอนจะซาบซึ้งสิ่งที่ถูกต้อง ผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดี และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งความสุข ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจและเกิดการเรียนรู้ภายในตนเองที่ตรงกับคุณลักษณะของผู้เรียน 2) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ (Cooperative among Students) การนำผู้เรียนมาร่วมออกแบบกระบวนการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เป็นห้องเรียนที่ตอบสนองตรงต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (The use of Technology) ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลทรัพยากรการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว ทั้งการวิจัย การสอน การปรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้และสอดคล้องกับการใช้งานของผู้เรียนและผู้สอน 4) การออกแบบวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Teaching Pedagogies) การออกแบบวิธีการสอนทั้งแบบมีขั้นตอนเป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกันสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ได้ด้วยตนเอง การเตรียม การออกแบบการสอนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านการฝึกทักษะที่หลากหลายบนพื้นฐานของการเรียนรู้อย่างมีความสุข และสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่สามารถออกแบบการเรียนรู้เพื่อการใช้ชีวิตบนพื้นฐานของความรักในถิ่นฐาน และ 5) การมีจิตวิญญาณความเป็นครู (Teacher Spirituality) การที่ผู้เรียนสามารถซึมซับจิตวิญญาณที่สูงส่งของผู้สอนจากการให้ทั้งความรู้ ความคิด ทักษะคติเชิงบวกผ่านประสบการณ์ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนที่จะก่อให้เกิดความงอกงามทางจิตวิญญาณและจิตใจของผู้เรียน เป็นการสะสมความงอกงามทางจิตวิญญาณที่สำคัญที่จะนำมาซึ่งความสุขและพร้อมที่จะรับความสุขอื่น ๆ ที่กำลังจะมาถึงในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ Chayanuvat, Han and Xuexia (2019) ที่กล่าวว่า ถ้าต้องการให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้รู้สึกผ่อนคลาย และเลือกวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดผสมผสานกับการออกแบบห้องเรียนที่น่าสนใจเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mendo-Lazaro, et al (2022) ที่ศึกษาเรื่องผลกระทบของการเรียนรู้แบบร่วมมือกับเป้าหมายทางวิชาการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะระหว่างบุคคลและกระตุ้นผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ สามารถกระตุ้นผู้เรียนได้พัฒนาเป้าหมายทางการเรียนรู้ของตนเอง รวมไปถึงการให้ความสนใจ การลงมือปฏิบัติอย่าง

เต็มใจกับงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการพัฒนาความรู้และทักษะหรือเป้าหมายทางการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งกล่าวได้ว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้หรือการออกแบบการเรียนรู้จึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามเป้าหมายของการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ionescu-Felega, Ionescu and Stoica (2022) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อความสุขของประชากรทวีปยุโรป ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจเทคโนโลยีดิจิทัลและสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีชี้วัดความสุข แสดงให้เห็นว่า การนำเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือดิจิทัลมาใช้นั้นจะเป็นการสร้างความสุขให้กับผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Humaira (2024) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์การออกแบบวิธีการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบวิธีการสอนของครูด้วยการใช้เทคโนโลยีประกอบการสอนเป็นการช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Paridinova, Sapartayeva, Tungatova, Tulepbergenova and Kassymbekova (2023) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิญญาณความเป็นครู ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนหรือครูหรืออาจารย์ที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูจะสามารถแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ได้ จิตวิญญาณความเป็นครูสะท้อนออกมาได้จากบุคลิกภาพของผู้สอน ความเป็นปัจเจกของผู้สอน ภูมิรู้ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และนอกเหนือจากการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้เรียนแล้ว ปัจจัยที่สามารถสร้างจิตวิญญาณความเป็นครูยังประกอบไปด้วยความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ความใส่ใจต่อความคิดความรู้สึกของผู้เรียน ความอ่อนโยน ความรับผิดชอบ ความสามารถในการผสมกลมกลืนกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในชั้นเรียน ความสามารถในการตระหนักรู้ภาวะทางปัญญาของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ความต้องการที่จะให้และเสริมแต่งพัฒนาการทางความคิดของผู้เรียนในทิศทางที่สอดคล้องกับผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนั้นหากผู้สอนมีการพัฒนาองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับจิตวิญญาณความเป็นครูของตนเองอยู่ตลอดเวลา จะเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับตนเอง และส่งต่อองค์ความรู้ใหม่และจิตวิญญาณความเป็นครูในลักษณะเดียวกันไปสู่ผู้เรียนได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1.1 ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้สึกกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ในสถาบันที่ผู้เรียนเลือกมาเรียนหรือมาศึกษาต่อ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการจำเป็นของด้านอื่น ๆ

1.2 ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ควรออกแบบโครงสร้างของหลักสูตรหรือรายวิชาแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับความเป็นปัจจุบันรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาเพื่อยังคงไว้ซึ่งความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับ

บัณฑิตศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านความพึงพอใจในการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นน้อยสุด เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการจำเป็นของด้านอื่นๆ

1.3 ผู้บริหาร อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ควรตระหนัก ให้ความสำคัญกับการพัฒนา การออกแบบห้องเรียน กระบวนการเรียนรู้ วิธีการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และบทบาทของผู้สอน เพื่อพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เนื่องจากผลการวิเคราะห์เนื้อหาโดยอิงประสบการณ์ผู้ใช้จากการสัมภาษณ์ตัวอย่างวิจัยพบว่า การพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย ห้องเรียนแห่งความสุข การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การออกแบบวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และการมีจิตวิญญาณความเป็นครู

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 การพัฒนาแบบสอบถาม ให้มีความเหมาะสมและครอบคลุมการเรียนรู้ระดับบัณฑิตศึกษา เช่น แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอก สถานศึกษา ผู้สอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการด้านต่าง ๆ เนื่องจากการวิจัยนี้เน้นไปที่ความพึงพอใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่

2.2 การวิจัยการนำสู่การปฏิบัติที่เป็นการวิจัยรูปแบบใหม่ที่พัฒนาความความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการการเรียนการสอนทุกระดับให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดกับผู้เรียน ผู้สอน หน่วยงานที่รับผิดชอบ และเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการศึกษาทุกระดับอย่างมีคุณภาพเท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่อไป

References

- Bangun, Y. R., Pritasari, A., Widjaja, F. B., Wirawan, C., Wisesa, A. and Ginting, H. (2021). Role of Happiness: Mediating Digital Technology and Job Performance among Lecturers. *Frontiers in Psychology*, <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2021.593155/full>
- Chanyanuvat, A., Han, W. and Xuexia, S. (2019). How to Help Students Learn with Happiness. *Proceeding of RSU International Research Conference 2019*, 808-816.
- Clap, S. (2020). Peaceful and Happy Schools: How to Build Positive Learning Environments. *Journal of Elementary Education*, 12(4), 311-320.
- Cohen, L., Manion, L. and Morrison, K. (2018). *Research Methods in Education (8th ed.)*. London: Routledge.
- Committee Announcement on Educational Standards: Criteria for Graduate-level Curriculum Standards B.E. 2022. (2023). *Thai Government Gazette*, 139, S212, 21-34. [In Thai]

- Helliwell, J. F., Layard, R., Sachs, J. and Neve, J. E. D. (2020). *World Happiness Report 2020*. New York: Sustainable Development Solutions Network, Gallup World Poll.
- Humaira, R. (2024). *An Analysis of Teachers' Pedagogical Competence in Using Technology for Learners*. Thesis, Faculty of Education and Teacher Training, Ar-rainy State Islamic University.
- Jamebozorg, Z., Jafarkhai, F. and Salimi, M. (2017). Designing a Happy Learning Environment in Schools and Investigating Its Relationship with Stress and Mental Health. *Quarterly of Clinical Psychology Studies*, 7(28), 121-133.
- Joseph, D. (2019). Fostering a Happy Positive Learning Environment for Generalist Pre-service Teachers: Building Confidence that Promotes Wellbeing. *British Journal of Music Education*, 36(2), 183-196.
- Ionescu-Felega, L., Ionescu, B. and Stoica, O. C. (2022). The Impact of Digitalization on Happiness: A European Perspective. *Mathematics*, <https://doi.org/10.3390/math10152766>
- Laosum, T. (2023). Development of Indicators of Happiness in Learning of Thai Open University Students. *Asian Association Open University Journal*, 18(1), 61-77.
- Mendo-Lazaro, S., Leon-del-Barco, B., Polo-del-Rio, M-I. and Lopez-Ramos, V. M. (2022). The Impact of Cooperative Learning on University Students' Academic Goals. *Frontiers in Psychology*, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.787210>
- Noddings, N. (2003). *Happiness and Education*. New York: Cambridge University Press.
- Paridinova, B., Sapartayeva, L., Tungatova, N., Tulepbergenovan, A. and Kassymbekova, M. (2023). Future Teachers' Spiritual Worldview Formation Factors. *Education Research International*, <https://doi.org/10.1155/2023/9972903>
- Piatanom, P., Chongkhlaiklang, S., Thongkamhaeng, K., and Kotcharat, T. (2023). Happiness and Learning Experiences for Thai Children vs the Participation Management of Thailand Educational System. *Shanlax International Journal of Education*, 11(S1-Oct), 141-144. <http://doi.org/10.34293/education.v11iS1-Oct.6675>
- Ramkhamhaeng University. (2022). *Internal Quality Assessment Report of Graduate Programs, Faculty of Education, Academic Year 2022*. Bangkok: Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. [In Thai]
- Srisa-ard, B. (2017). *Preliminary Research*. Bangkok: Suriyasasn. [In Thai]
- Wongwanit, S. (2019). *Research on Assessing Necessary Needs (4th ed)*. Bangkok: Chulalongkorn University Press, Bangkok, Thailand. [In Thai]